

(2½ Hours)

[Total Marks: 75]

N. B.

- 1) For 75 Marks Students Time allowed 2½ Hours and All questions are compulsory.
75 मार्कचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी वेळ 2½ आणि सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) For 60 Marks Students Time allowed 2 Hours and Q.1 to 4 questions are compulsory.
60 मार्कचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी वेळ 2 आणि १ ते ४ प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

Text: Prose and Poetry: Non- Canonical Literature

- Q.1. Translate any **One** from Group (A) and any **One** from (B) of the following: 15
खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणत्याही एकाचे आणि गुप (B) मधील कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा .

Group (A)

- i) “भासितम्पेतं, महाराज, भगवता ‘रुक्खो अचेतनो’ति, फन्दनेन च रुक्खेन भारद्वाजेन सद्धिं सल्लपितं, तञ्च पन वचनं लोकसमञ्जाय भणितं। नत्थि, महाराज, अचेतनस्स रुक्खस्स सल्लापो नाम, अपि च, महाराज, तस्मिं रुक्खे अधिवत्थाय देवतायेतं अधिवचनं रुक्खोति, रुक्खो सल्लपतीति चेसा लोकपण्णत्ति, यथा, महाराज, सकटं धञ्जस्स परिपूरितं धञ्जसकटन्ति जनो वोहरति, न च तं धञ्जमयं सकटं, रुक्खमयं सकटं, तस्मिं सकटे धञ्जस्स पन आकिरितत्ता धञ्जसकटन्ति जनो वोहरति, एवमेव खो, महाराज, न रुक्खो सल्लपति, रुक्खो अचेतनो, या पन तस्मिं रुक्खे अधिवत्था देवता, तस्सा येव तं अधिवचनं रुक्खोति, रुक्खो सल्लपतीति चेसा लोकपण्णत्ति।
- ii) तस्मिं पायासे पच्चमाने महन्तमहन्ता बुब्बुळा उद्धित्वा दक्खिणावत्ता हुत्वा सञ्चरन्ति, एकफुसितम्पि बहि न पतति, उद्धनतो अप्पमत्तकोपि धूमो न उद्धांते। तस्मिं समये चत्तारो लोकपाला आगन्त्वा उद्धने आरक्खं गण्हिसु, महाब्रह्मा छत्तं धारेसि, सक्को अलातानि समानेन्तो अग्गिं जालेसि। देवता द्विसहस्सदीपपरिवारेसु चतूसु महादीपेसु देवानञ्च मनुस्सानञ्च उपकप्पनओजं अत्तनो देवानुभावेन दण्डकबद्धं मधुपटलं पीळेत्वा मधुं गण्हमाना विय संहरित्वा तत्थ पक्खिपिंसु। अञ्जेसु हि कालेसु देवता कबळे कबळे ओजं पक्खिपन्ति, सम्बोधिदिवसे च पन परिनिब्बानदिवसे च उक्खलियंयेव पक्खिपन्ति। सुजाता एकदिवसेयेव तत्थ अत्तनो पाकटानि अनेकानि अच्छरियानि दिस्वा पुण्णं दासिं आमन्तेसि “अम्म पुण्णे, अज्ज अम्हाकं देवता अतिविय पसन्ना, मया एत्तके काले एवरूपं अच्छरियं नाम न दिट्ठपुब्बं, वेगेन गन्त्वा देवद्वानं पटिजग्गाही”ति।

TURN OVER

Group (B)

- i) वेलातटे पटुतरोरु तरंगमाला, नासं वजन्ति सततं सलिलालयस्स,
नासं तथा समुपयन्ति नरामरानं, पाणानि दारुणतरे मरणोदधिम्हि ।
रुद्धोपि सो रथवरस्सगजाधिपेहि, योधेहि चापि सबलेहि च सायुधेहि,
लोकं विवांचिय सदा मरणूसभो सो, कामं निहन्ति भुवनत्तय सालि दण्डं ।
भो मारुतेन महता विहतो पदीपो, खिप्पं विनास मुखमेति महप्पभोपि,
लोके तथा मरणचण्ड समीरणेन, खिप्पं विनस्सति नरायुमहा पदीपो ।
- ii) साधुकीळनसत्ताहं, सत्ताहं धातुभाजनं ।
इच्चद्धमासं खेपेत्वा, सब्बलोकानुकम्पका ॥
वस्सं वसं राजगहे, कस्साम धम्मसङ्गहं ।
नाञ्जेहि तत्त वत्थब्ब-मिति कत्वान निच्छयं ॥
सोकातुरं तत्थ तत्थ, अस्सासेन्तो महाजनं ।
जम्बुदीपम्हि ते थेरा, विचरित्वान चारिकं ॥
आसळ्हिसुक्कपक्खम्हि, सुक्कपक्खठितत्थिका ।
उपागमुं राजगहं, सम्पन्नचतुपच्चयं ॥

Q.2.Explain with reference to the context any **One** from group (A) and any **One** from group (B) of the following

15

खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणत्याही एकाचे आणि गुप (B) मधील कोणत्याही एकाचे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा .

Group (A)

- i) ना'हं, भन्ते भिक्खुसङ्घे सिक्खनत्थाय जम्बुदीपतो लङ्कदीपं आगतो ।
ii) "कथं, भन्ते, सम्पसादनलक्खणा सद्धा"ति?

Group (B)

- i) "गच्छन्तो निलपथे विय चन्दो, तारागणपरिवद्धितरूपो ।
ii) को फेणपिण्ड-न-समो तिभवेसु जातो ?

TURN OVER

Q.3. Write short notes any **One** from group (A) and any **One** from group (B) of the following. 15
खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणत्याही एकावर आणि गुप (B) मधील कोणत्याही एकावर टीप लिहा .

Group (A)

- i) अभिण्हजातकवण्णना
- ii) रुक्खअचेतनाभावपञ्हो

Group (B)

- i) विजायनमङ्गलदीपनीगाथा
- ii) मनुस्सकण्ड

Q.4. Write answers any **One** from group (A) and any **One** from group (B) of the following. 15
खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणत्याही एकाचे आणि गुप (B) मधील कोणत्याही एकाचे उत्तर लिहा .

Group (A)

- i) Summarise content of 'सुद्धोदनवत्थु' and 'वङ्गीसत्थेरवत्थु'.
- ii) 'सुद्धोदनवत्थु' आणि 'वङ्गीसत्थेरवत्थु'चा विषय सारांश रूपात स्पष्ट करा.

- i) Summaries in brief 'मुनिंदसासन मगधभासाय लिखनत्थाय अनुञ्जा' and explain its importance.
- ii) 'मुनिंदसासन मगधभासाय लिखनत्थाय अनुञ्जा' चा थोडक्यात सारांश लिहा आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा .

Group (B)

- i) Explain with examples the uniqueness of - नरसीहगाथा.
'नरसीहगाथा' या कवितेची विशेषता उदाहरणासह स्पष्ट करा .
- ii) Explain the historical importance of First Buddhist Councils.
पठमधम्मसंगिति'चे ऐतिहासिक महत्त्व स्पष्ट करा.

TURN OVER

Q.5. Attempt any **one** group from (A) and any **One** group from (B) of the following:- 15
 खालीलपैकी गुप (A) मधील कोणताही एक आणि गुप (B) मधील कोणताही एक गुप सोडवा .

A) Fill in the blanks. रिकाम्या जागा भरा .

- (1) i) जाती पसन्नचित्ता सुद्धोदनमहाराजानं आदिं कत्वा। (सुत्वा / वन्दिसु)
 ii) उपचारसमाधि अप्पनासमाधि चेति दुविधोपि चित्तविसुद्धि नाम। (समाधि / अपस्सन्तो)
 iii) सुपञ्जत्तं, आसि तत्थ महारहं॥ (वीतरागो / थेरासनं)
 iv) कञ्जादानेन कामानं लभी च परिवारवा धनधञ्जसमिद्धो तु भूमिदानेन..... ॥ (पतन्ति / जायते)
- (2) i) तस्मिं जातिसमागमे पोक्खरवस्सं। (तीणि / वस्सि)
 ii) अथ नं सत्था पुच्छि-“वङ्गीस, किञ्चि जानासी”ति। (सिप्पं / समाधि)
 iii) अथ पुत्तो दन्तनामो सुणित्वा, सवण कटुकमेतं मातुलसप्पवत्ति। (गहेतु/ नरपति)
 iv) घरं नेत्वान भोजेत्वा, दत्त्वा बहुं॥ (पुच्छथ / सामणकं)

B) Write answers in Pali one or two lines. पालिमध्ये एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा .

- (1) i) तदा एको कुक्कुरो मङ्गलहत्थिसालं गन्त्वा मङ्गलहत्थिस्स भुञ्जनद्वाने पतितानि किं खादति ?
 ii) वङ्गीसमाणवं ब्राह्मणे किं आह ?
 iii) तेसु पामोक्खभिक्खवो तदा किं सङ्घत्थेरो अहोसि ?
 iv) आनन्दत्थेरकारणा कति महाखीणासवे वरे भिक्खू संगीतिं कातुं उचिन्नि ?
- (2) i) सुजाता विसाखपुण्णमदिवसे “पातोव बलिकम्मं करिस्सामी”ति वत्त्वा सा किं अहोसि ?
 ii) बोधिसत्तो हत्थिसालं गन्त्वा हत्थिस्स दुम्भनभावं जत्त्वा हत्थिगोपके किं पुच्छि ?
 iii) नभसि खित्तो लेड्डु भारतया खणेन कुहिं पतत्ति ?
 iv) धम्मसंगीतिं संगीतिं कातुं कुहिं मण्डपं कारेसि ?